

Jóansøkustevnan á Tvoroyri 1935.

23. jóansøkuafan, var sunnudag. Jóansøkustevnan var tí ætlað at vara í tveir dagar.

Veðrið var frálíkt báðar dagar, hjit besta á árinum.

Um ikki stevnan kom at falla júst sum ætlað, gjordist hon ikki minni spennandi og athuga-lig fyri tí, særliga fyri Suðuroyngar.

Hin fyrri dagurin varð ikki hildin á Tvoroyri, men í Hvalbæ, har ið grindadráp dró alt fólk ið til sín. Hesa «umlegging» mundi neyvan nakar vera ófegin yvir, kenna vit Føroyingar!

Sjálvan jóansøkuafan vóru flest øll útlýgvað aftaná grinda-strevið. Kappleikinir máttu tess-vegna fara fram seinri á degi enn frúyst. Salt at siga, væntaðu vit, at hesir leikir fóru at verða avlýstir — menn, ið høvdu tuskast í grind um náttina, kundu ikki dagin eftir vera fúsir til kappdróður og aðrar ítróttir, ið krevja «allan mannin». Men leikinir fóru ið fram.

Í kappdróðinum luttóku

1) «Havnar báturina» og «Suðringur», 10-mannafor — «Havnar báturinn» vann við 4 sekundum.

2) «Tjaldrið» og «Toftaregin», 8-mannafor, hin fyrri av Tvoroyri, hin seinri úr Vági. — «Tjaldrið» vann við 6 sekundum.

3) «Silið» úr Havn og «Orvaroddur» av Tvoroyri, mannaðir við kvinnum. «Silið» vann stórliga. «Orvaroddur» er vist eitt ov stórt lasafar at nýta til kapping.

4) Av trimum dreingjábátum vann báturinn hjá Jens á Hvítanesi. Hesar bátarnir vóru allir av Tvoroyri.

Í kappsvimjingini luttóku:

1) Kaj Petersen, Gunnar Mortensen, Sylvi Jespersen, allir ungir dreingir av Tvoroyri. Gunnar vann.

2) Ester Thomsen, Tvoroyri, og Sara Hansen, Havn. Sára vann.

3) Ashjorn Mortensen, Tvoroyri, og Jógván Berg, Hvalbæ. Jógván Berg, ið leikti sum selur á sundi, vann.

Síðan var fundur.

Talararnir vóru: Jacob Olsen, S. P. úr Konoy og P. M. Dam. Harra úr Konoy's tala stendur aðrastaðni í blaðnum.

So kom fítbóltsleikurin millum T. b. og V. b. Einku sýndi so hjart sum hann, hvussu útlýgvaðir menn vóru av degnum frammanundan. Leikurin var eitt eiti og eingin kampur. Nakrir spælarar vóru ikki so frætt sum í boltkleðum.

Tvoroyrarmenn vunnu 5—0.

Á kvøldi dundi dansur í holl, til ferðafólkið so við og við fór avstað og fjaraði dansistovurnar tómar.

Ein óvanlig, men sera áminningarík jóansøka.

Máling Tapet Linoleum

TEL. 81. Poul Arne Poulsen.

ÚR SUÐUROY

Kirkjan og andsmentan.

Tað er vordió nú á sama hátt í Føroyum millum ein part av teimum so kallaðu «mentaðu», sum tað var í teirri romantisku tíðini í Týsklandi fyri ca. 100 árum síðani, at tað tykist at vera hægsti «móti» at sleikja fyri teirri katólsku kirkjuni á tann mest vamlisiga hátt; bert tí hon er ein forntíðarleiv — hevur mangan alda «patinu» á sær. Særliga er tað slík ófestir fyri ikki at siga vingliskollar, ið hava málið religiønakumpassin runt. Og tá teir ongantíð hava verið forir fyri at ganga uttan hokjur, er katolicisman teimum ein hent prukka, so leingi hon heldur.

Ein Árni heldur í næstseinasta «Socialia» eina rætta ponitensprædiku fyri mær og skyldar meg fyri at vera trongskygdan: tróta alla andsmentan. Samfíðis gevur han ein «prova» upp á sína egnu andsmentan, og hon tykist fíðiliga at prógva, at hann hoyrir til hitt omanfyri nevnda slagid, tí er hann so kunnugur við tey adventistisku «húsdjórini», meðan tað av hansara grein sóla klári sæst, at hansara dagliga beiti nú ikki er langt frá Villumslá.

Hann tykist alls ikki at taka hensyn til, at minnar greinar komu fram sum rættleiðing til tveir greinar av N. A. Eidesgaard og Absalon Joensen, ið gjørdur pávakirkjuna syndafria, eins og hon gjørdi pávan í 1870. — Og eftir hansara hugsan tykist tað at vera sonn andsmentan, at slíkt, ið gevur lesaranum eina fullkomuliga rangvarga mynd, skal standa óátalað — væl at merkja tá tað er hin katólska, prukkan, sum pyntað er upp á og gjørd hundraðfalt snottligari enn hon er. Eg gav eina fullt út sakliga frageiðing um páva-kirkjuna og hennara brøgd — salt nokk særliga tey dimmu, tí hinir bóru fram bert tey ljósu, og annars kundi myndin ikki verða fullkomin —. Eg kann tí ikki taka til takkar við at verða, um ikki beinvegis, so óbeinvegis skyrdur sum mentunarleysur, meðan teir, ið skamrósa stórsta kulturforðara í heiminum, skulu standa óátalaðir also góðkendir sum hátt mentaðir menn.

Árni roynir at káva út yvir kirkjunnar brotsverk við teirri páskyldning, at tað vóru óvargadýr, ið nýttu kirkjuna sum skot-bálva fyri sínum ringu gerðum, og at hon var ósek. Men hava pávarnir nakrantíð fígga sær verri enn í 11, 12 og 13 öld, tá teir høvdu so væl sum einaveldi í meginpartinum av Europa; mundi nakar tora tá at nýta kirkjuna sum skotbálva? Tú skrivur eisini so «rorandi» í Pe-

tann týðning, kloystriini hava haft við at avskriva «klassikararnar». Tað, Vesteuropagoymdi av klassikarum, var ikki størvegis; fyrst og fremst ein rygg-brotin Aristoteles, ið kirkjan vanskæplaði fyri so at hava hansara «autoritete» at stýða hin skinklandi katólska teologi á. Og tað hendi líka ofta, at munkarnir, ið onga hylling høvdu á klassikarum, «raderaðu» óerstattiligar skriftir burt fyri at skriva ymiskt katólskt tveit upp á í staðin.

Nei, Eystromanarnir, oftani sjálvir keisararnir, vóru teir, ið goymdu tær gomlu skriftirnar, og síðani í Byzans trongsiltíð í 14 og 15 árundaðinum fordu vísindamenn tær við sær til Italia, og logdu harvið grundarlagið fyri renessancina.

At kirkjan, sum Árni sigur, var ein so ovurhanda verja fyri tey fátæka, er meir enn ívingsamt. — Hon brandskattaði jú Europa old eftir old bæði hog og lág, fyri at «høfði» í Rom kundi liva í súsi og dúsi. Men annars var tað einki at rósa henni fyri, um hon gjørdi eitt sindur av nýttu fyri peningin, særliga tá ein minni til, at tað var kærlleiksboðarinn frá Nazaret, hon segði seg fylgja.

At stríð kirkjunnar móti kongum og keisarum var fyri at forða vald og maktigrind teirra, ljóðar so øvugt, sum tað var «inspirerað» úr Villumslá. Tí — hevur mín góði Árni nakrastaðni í verðaldarsøguni lisið um slíkar valdgrískar yvirgangskroppar sum pávarnar Gregor VII og Innocens III til dømis? Legg teir saman við Ludvig 9. av Fraklandi og Hendrik III av Týsklandi, ið livdu nakað um somu tíð, so siet tú mun á monnum.

Og Fríðrikur II av Týsklandi og Sicilian (d. 1250), ið er skyrdur «fyrsta modernað menniskja», hvussu mangar ferðir hægri stóð hann ikki í andsmentan enn pávarnir og teirra harkalið, og hvussu mangar ferðir dånligari er hann ikki enn pávin í stríðum teirra millum? — Hansara virki oyddi pávin og hansara zett — hin Hohenstaufiska, ein hin mest evnarika, ið sogen veit um at siga, ruddaði pávin og hansara handlangarar út.

Nær fyrnaðist pávakirkjan ta tíð, hon hevði so mikið vald, fyri at elva morð og brand — leggja bann og interdikt yvir londini — tað rámaði sum allíð, tá teir stóru stríðast, mest tey ormu og fátæka, sum hon var skyldug at verja, — bert kongarnir rørdi ein finger, uttan eftir hennara boðum?

Hvat Danmarkar stórtíð um 1200 víðvikur og somuleiðis okkara, so er tað einki at takka katólsku kirkjuni fyri; stórtíðir koma og fara uttan ávirkan av religiøni. Grikkararnir í Pe-

rikles døgum høvdu ikki pávanum heldur enn Zeus at takka fyri, at teir standa sum eitt lýsandi fyriríðni í mentan enn tann dag í dag. Og Arabarnir, teir høvdu heldur einki at takka pávanum fyri. Men hygg, hvussu nógv skjótari teir vóru forir fyri at byggja ein kultur upp av slumpunum, teir fingu frá antikkini, enn hitt katólska Europa, sum av fyrstu tíð hevði allan hin rómverska kulturin at byggja á, men oyddu hann burt við religiønar grýlum og páva-boðum.

At skúlin í Kirkjubø hevur haft so ógviligan lut í, at Sverri varð ein so menskur drottur, er lítið trúligt. Tað man vera tey víðfoddu evnini, ið eiga prísu; tí tá á døgum, tá lífil og eingin kulturur var, nýttust einum konga ikki nógvan bókligan kunuleika fyri at gerast eitt stórmenoi. Besta dómi í so máta er keisarin Karlamagnus, ið ikki fyrr enn á ellis árum lærði at skriva navn sítt.

Og so til síðst, mín góði Árni og eins væl harra King, sum eg skal nema við í næstu grein, fyri mær eru øll víllfarandi fát — sum tú sigir — eins, antin tey búgva í Føroyum, Rom, Arabi, India ella Kína. Og fyri mær má hvør Føroyingur lílva sálgu upp á sín máta; eg havi alls einki móti, at ein moské ella budhistpagoda verður bygd undir líðini á hvørjara kirkju. So mikið frisinnaður og mentaður maður eri eg. (Eg kvíði fyri, at Árni «hin frisinnaði» og King tora at siga tað sama.)

Men eg kann ikki ligandi hoyra upp á, hvussu hin katólska kirkjan, ið hevur ivaleyst so stór brek, sum nakað annað religiøns samfelag, og sum er nógv longri villst frá teirri gotu, Jesus av Nazaret vísti okkum at ganga eftir, enn nakað annað kristi samfelag — Mormonarnar kann ein ikki væl rokna fyri kristnar — og sum, eins og øll hini í praksis, so fullkomuliga hevur sviðið hansara heru, verður skamróst, beint móti øllum søguligum sannleika!

Men Árni, eg vóni, at tú ikki í næstu grein sigir undir fólks-um flaggi!

Poul F. Joensen.

Tíðindi.

Grind í Hvalbæ.

— Jóansøkuafansmorgun var Niels Nattestad í Hvalbæ og hugdi eftir seyði. Hyggjandi út á sjógvin fær hann tá eyga á eina grind, ið liggur spök og floytir sær inni á Hvalbiarfirðinum. Um eitt bil er grindaboð yvir alla Suðuroyna. Veðrið

var av tí besta, og sum vanligur síður er, tustu fólk av stað — bátarnir klikku út eftir vágnum, og fjøllini livdu í menniskjum, ein óforur hýgur og rómur var á øllum.

Grindin varð hildin til kl. 11.

Tess vegna at sjógvurin var so klárur, eydnaðist ikki at fáa hana at gera landgongd. Meginparturin varð tí stungin niður.

317 hvalir vóru merktir, áðrenn seðlarnir komu út. Aftaná varð nakað væl uppfiskað, so menn ætla einar hálvfjórðahundrað hvalir at hava latið livið.

„Njardlingur“

hefur seinasta tús selt fyri yvir 500 pund sterling, ið er yvir 11000 krónur.

„Havellen“

fær á síldaveiðu.

Th. M. Strøm og Sofus Strøm

eru útsendir til Grønlands fyri at gera «Tjaldrið» aftur.

Interview

um leiknarferðina frá Sandvík til Tórshavnar 21. í h. kemur í næsta blað.

Hollandske Trawlere generer danske Fiskere.

For slukkede Lanterner gaar de i Nattens Mulm og Mørke ind over Territorialgrænsen og ødelægger Vestkystfiskernes Redskaber.

Inspektionen er eisini aktuel i Danmark.

I Socialdemokratiet stendur:

De danske Fiskere ved Jylands Vestkyst har i den senere Tid været Genstand for et uholdt Chikaneri fra en hollandsk og belgisk Trawlerflåde, som i et Antal af ca. 200 Trawlere fisker tæt inde ved Ydergrænsen for vort Soterritorium.

Ved Samtaler med Skipperne i Esbjerg Havn erfarer deres Korrespondent, at de fremmede Fiskeres Overgreb tager til fra Dag til Dag. Skipperne paa Frederikshavnkutterne «Danmark» og «Niels Aaen» meddele saaledes, at nogle af de hollandske Trawlere Gang paa Gang overskrider Grænsen for vort Territorium. Flere Nætter i Træk er de for slukkede Lanterner gaaet ind paa vort Soterritorium og har navnlig i Omrandet op mod Nymindesøen ødelagt danske Tungenet for flere Hundrede Kroner. Situationen vil sikkert blive mere utaalelig i de kommende Dage. Da der blæser en Vestenvind, drives Tungenet hen- og længere ind mod Land, hvilket sikkert vil øge Hollændernes frækkelse og mod de danske Fiskereds-kaber hensynsløse Paaagaaenhed.

Der maa hurtigst muligt et Fiskeri-Inspektionsskib herover, saa de udenlandske Trawlere kan blive vist paa Plads.